

jenž se již od jagellonských dob zajímal o české věci. Od pana Krajíře si vyžádal zprávu o jejich víře. Bratři se projeveného zájmu rádi chopili a připravili pro markraběte česky 'Počet z učení', jenž byl pro něho přeložen do němčiny. Na českém textu pracoval snad B. Roh za spolupráce spřátelených theologů a bratrských studentů, meškajících ve Vitemberku. Německý překlad B. Michala Weisse nevystihoval všude správně originál, místy z nepochopení, místy však — zejména v učení o večeři Páně — proto, že Weisse vložil do textu výrazy odpovídající jeho zwingliovskému sklonu. Než mohli Bratři provést opravu, dostal se opis překladu do Curychu a byl tam vytištěn. I dali pořídit nový překlad, jenž však ani v tomto případě patrně plně nesouhlasil s originálem — je přiblížen stanovisku Lutherovu, asi podle přání Bratří samých. Vyšel ve Vitemberku r. 1533 s doporučující předmluvou Lutherovou, jenž tak ochotně obnovil styk s Bratřími, přerušeny r. 1524. Luther tu nezastírá rozdíl mezi učním bratrským a svým, které označuje za jasnější, ale chce dát místo své snaze po projevu křesťanské sounáležitosti reformačních církví. V tomto překladu byla konfese pod titulem *Rechenschaft des glaubens: der dienst vnd Ceremonien* odevzdána markraběti. Curyšský překlad je závěrečnou poznámkou označen za chybný. Bratrský důraz na dobré skutky je v tomto spise jasně vyjádřen, i když je odmítnuto záslužnictví. Ve srovnání se staršími projevy není tu dosti zachováno bratrské rozlišení mezi věcmi podstatnými jako k spasení potřebnými a mezi služebními. Zejména v učení o svátostech nedodržují tu Bratři dosti určitě dřívější odlišení jejich duchovní pravdy od zevně podávané svátosti. Luterský vliv v tom směru byl patrný i cizímu pozorovateli. Wolfgang Musculus z Augsburku postavil Bratry před otázku, který text vlastně vyjadřuje jejich skutečné učení, netaje se tím, že by spíše souhlasil s vydáním curyšským. Snad by mohlo bratrské učení poskytnout vítanou pomoc v napětí mezi protestantskými bohoslovci v otázce eucharistie. Bratři mu označili za správný vitemberský text, ale bez záruky za přesnost německých výrazů a ohlásili, že vydají autentický překlad latinský. Vyšel teprve r. 1538 pod názvem 'Apologie'. V dopise se přiznali k zásadě

křesťanské svornosti a ujistili, že rádi podle své skrovné možnosti prospějí ostatním dary přijatými z Boží milosti. Octli se tu po prvé na kolbišti, kde se srážely jiné evangelické církve a směry a kde by rádi vedli ku pokoji; sami však jsou tísněni hlasem silnějších a volání na tu neb onu stranu, takže jim je nakonec těžko nepřiklonit se k těm, na jejichž souhlase a přátelství jim musí záležet především. V dané situaci byl to ovšem Vitemberk. Ale viděli jsme, že se již Lukáš v kontroverzi s Čížkem postavil — beze všech církevně politických ohledů — zcela určitě proti Zwingliho racionalismu. I Calvin po čase poví, že je mu luterské učení o svátosti bližší nežli Zwingliho. A Calvinovi budou Bratři v pojetí svátosti nejbližší.

Do příznivého světla postavil zatím Bratry ve své 'Kronice' [1531] Šebestián Franck. Neměl o nich informace ve všem správné, ale vyvracel pomluvy proti nim šířené a svědčil, že jsou zbožní, prostí a upřímní, trpíce nevinně pro svou víru, že se těší důvěře obchodníků pro svou pravdomluvnost. I čtenář, jenž bral Franckovu knihu do rukou s výhradami pro jeho chválu všech kacířů, mohl si odtud úsudek o mravní úrovni Bratří jen opravit v jejich prospěch.

Lutherovy výzvy, aby se nestranili vyššího vzdělání, přiměly Bratry k tomu, že vyslali již r. 1530 první své *bohoslovce k delšímu studiu do Vitemberku* a pak i jinam. Měli po svém vyškolení sloužit Jednotě jako odborní theologové i latinou humanisticky vytříbenou, a ovšem i živým stykem se zahraničními souvěrci. Veelku se tyto první pokusy nevydařily. Mladí Bratři, třeba už do počátků sborové práce v Jednotě uvedení, odvykli brzy domácímu prostředí a navykli si německé, podle bratrského soudu příliš volné životní způsoby. Jednota zdála se jim pak úzkoprsá a zákonická, zaostalá a prostá, její předpisy o prostém šatu nepřiměřené. Vraceli se domů plni kritiky bratrských řádů. Takovým se projevil nejvýznačnější z těchto prvních tří čtyř bohoslovců, Václav Mitmánek z Uherského Brodu, jehož dopisy 'panu otcí milému' jsou zachovány. Mitmánek poznal r. 1533 dokonce Basilej a jiná bohatá města získaná reformací. 'V těch městech měšťané a měšťky v pěknějším rouše chodí než v Moravě páni.